

Kdo proboha toto vyloboval a co za to korporace zaplatili?!? Evropská komise chce usnadnit pěstování geneticky modifikovaných potravin (GMO)

- CZ24 News | 30. listopadu 2023

EU: Na stole Evropského parlamentu (EP) sedí nový [návrh](#) Evropské komise (EK) z července 2023, který by v zemích EU zvolnil schvalovací procesy pro konzumaci a pěstování geneticky modifikovaných organismů (GMO) získaných novými genomickými technikami (NGT).

Rostliny NGT se modifikují cílenou mutagenezí, cizgenézou, intragenézou nebo kombinací těchto metod. Jedná se o genetické úpravy, při kterých jsou geny přejímány ze stejného nebo z těsně příbuzného druhu. Podrobnější vysvětlení těchto metod najdete [zde](#).

Návrh Evropské komise má své kritiky i zastánce. Europoslankyně Šojdrová NGT podporuje

„Nová pravidla představují zásadní zlom pro zemědělce i spotřebitele v celé EU. Jsem velkým zastáncem povolení technik editace genomu v zemědělství. Jejich využití v praxi znamená odolnější, kvalitnější i zdravější potraviny,“ [podpořila](#) dle serveru Euractiv.cz návrh EK europoslankyně Michaela Šojdrová (KDU-ČSL).

Podle mnohých [kritiků](#) by však nová legislativa EK umožnila novým generacím GMO proniknout na trh evropského zemědělství a potravinářství.

Tak to vnímá například i Nicolas Laarman, ředitel francouzské neziskové organizace Pollinis, zaměřené na opylovací hmyz. Laarman [tvrdí](#): „Poté, co se v Evropě po desetiletí dařilo chránit své zemědělství a potraviny před GMO, ustoupila EU agrochemické lobby. Tento návrh zákona nenavrhne nic menšího než uvést na trh GMO získané technikami úpravy genomu s neznámými účinky na životní prostředí, bez hodnocení rizik a bez informování spotřebitelů.“

Více než 400 000 evropských občanů podepsalo [petici](#) požadující, aby evropští politici GMO nederegulovali a aby návrh EK o NGT neschválili.

Metody modifikace rostlin novými genetickými technikami

Pokud EP návrh příští rok odhlasuje, modifikované rostliny NGT se budou schvalovat na základě jednoduchého oznamovacího postupu. Ačkoliv NGT nevznikají takzvanou transgenézou, což znamená genetickou úpravou rostlin z nesouvisejících druhů, NGT jsou vnímány jako GMO.

Euractiv informoval, že podle návrhu EK jsou NGT zařazeny do dvou kategorií: Do první skupiny (NGT1) by měly spadat upravené rostliny srovnatelné s těmi tradičně vyšlechtěnými. V příloze přitom nařízení stanovuje pět podmínek, které plodiny musí plnit, aby do této kategorie mohly být zařazeny. Důležitým bodem je, že při úpravě genomu nesmí být změněno více než 20 nukleotidů, tedy základních stavebních kamenů DNA a RNA. Druhou kategorií (NGTS) by měly tvořit plodiny,

které mají za sebou „složitější změny“ a nesplňují podmínky pro NGT1.

Potraviny získané NGT nebudou speciálně označeny a spotřebitel tedy nepozná, že to jsou nové GMO.

Agrochemické společnosti lobbují za deregulaci GMO

Jan Plagge, prezident IFOAM OE (evropská organizace, která zastřešuje biozemědělství), [řekl](#): „Vynětí některých NGT z posuzování rizik, sledovatelnosti a označování je krokem zpět pro biologickou bezpečnost a informovanost spotřebitelů a pravděpodobně to nebude mít žádný přínos pro udržitelnost. Tento návrh je spíše masivním urychlením lukrativního obchodního modelu biotechnologického a chemického průmyslu.“

O vlivu lobbingu na protlačení návrhu EK také hovořila Nina Hollandová, výzkumnice z Corporate Europe Observatory (CEO), evropské neziskové organizace sledující vlivy firemního lobbingu na politiku EU. Hollandová mimo jiné [uvedla](#): „DG Sante (*Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost EK* – pozn. red.) je dlouhodobě pod velkým lobbistickým [vlivem](#) biotechnologických a semenářských společností, které roky volají po této deregulaci. Navíc jsou propojeny s vědci, kteří jsou [podporováni](#) průmyslem. Například které spojuje lobbistická platforma EU-SAGE.“

Francouzská advokátní společnost kritizuje návrh EK

CEO [požádala](#) francouzskou advokátní společnost s názvem Artemisia o analýzu návrhu EK. Celou analýzu můžete najít [zde](#). Hlavní [závěry](#) by se daly shrnout do těchto pěti bodů.

- Návrh zákona EK má zjevně v úmyslu snížit stupeň ochrany spotřebitele.

Podle rozsudku Soudního dvora Evropské unie z roku 2018 nové genomické techniky produkují GMO. NGT však nebudou podléhat stejným požadavkům z hlediska hodnocení rizik definovaným evropskou směrnicí 2001/18. Většina NGT výrobků navíc nebude na trhu nijak označena.

- Návrh zákona EK je klamný a neodráží vědecké poznatky.

Kritéria hodnocení pro plnou či částečnou deregulaci GMO nejsou postavené na racionálním vědeckém základu. V rámci těchto nejasných kritérií by mohlo dojít k deregulaci většiny NGT.

- Návrh zákona je nezodpovědný.

Absence metod pro zjištění, označení a sledování případných nebezpečí těchto nových technologií neumožní ochránit farmáře, prostředí a potravinový řetězec před možnými riziky.

- Návrh zákona bude mít negativní dopady na oblasti bez GMO.

Bez možnosti monitorovat a detekovat NGT nebude možné od sebe oddělit plodiny, které jsou, či nejsou geneticky modifikované. To samozřejmě bude mít zásadnější vliv na oblasti bez GMO.

- Návrh zákona prohlubuje moc EK.

EK tímto rozhodnutím znemožní členským zemím Evropské unie možnost intervenovat a konat vlastní rozhodnutí.

Česká vláda a zákonodárci se staví za schválení návrhu EK

Návrh EK má velkou podporu i u českého ministra zemědělství Marka Výborného (KDU-ČSL).

„Ve světě jsou to procesy, které už jsou běžné, a Evropa nemůže zůstat pozadu. Udělejme vše proto, aby i tento legislativní text prošel strukturami EU co nejrychleji a mohl být pozitivně prakticky aplikován i v České republice,“ [citoval](#) článek na webu Evropské lidové strany ministra Výborného.

Ministr Výborný také dodal, že Česko bude nadále pokračovat v evropských jednáních jako aktivní hráč. „Pokud bude možné i cestou neformálních diskusí posunovat věci správným směrem, jsem tím prvním, kdo to bude dělat,“ prohlásil ministr.

NGT potraviny a krmiva dostaly v uplynulých týdnech podporu senátních výborů ([Podvýbor pro zemědělství](#), [Výboru pro záležitosti Evropské unie](#)) v rámci „[Návrhu](#) nařízení Evropského parlamentu a Rady o rostlinách získaných některými novými genomickými technikami a potravinách a krmivech z nich a o změně nařízení (EU) 2017/625“, který bude projednáván na celém senátním plénu tento týden ve středu.

AUTOR: Radovan Dluhý

[ZDROJ](#)